ਖਾਤੇਮਾ ਫਾਈਬਰਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ

ਬਨਾਮ

ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ

(2018 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 9050)

ਸਤੰਬਰ 28, 2021

[ਹੇਮੰਤ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਬਨਾਮ ਰਾਮਾਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਖਪਤਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1986 – ਸ. 23 ਅਤੇ 2 (1) (ਜੀ) - ਸਰਵੇਅਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ - ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ - ਸਹੀ - ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿੱਚ ਅਚਾਨਕ ਅੱਗ ਲੱਗਣਾ - ਅੱਗ ਨਾਲ ਨਸ਼ਟ ਹੋਇਆ ਬੇਕਾਰ ਕਾਗਜ਼ - ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਸ਼ਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਗਜ਼ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣਾ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਸਰਵੇਅਰ ਨੇ ਅੱਗ ਹਾਦਸੇ ਕਾਰਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਘੱਟ ਰਕਮ 'ਤੇ ਕੀਤਾ - ਖਪਤਕਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ - ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਸਿਰਫ ਅੰਤਿਮ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ - ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ - ਰੱਖੀ ਗਈ: ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ - ਖਪਤਕਾਰ ਫੋਰਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਖਪਤਕਾਰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ - ਖਪਤਕਾਰ ਫੋਰਮ ਜੋ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ - ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਸੀ,ਕਰਤੱਵਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਤਰੀਕਾ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਦਾ, ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਐਡਹਾਕਵਾਦ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਗਾੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਖਪਤਕਾਰ ਫੋਰਮ ਦਾ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ - ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ - ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਥਿਰ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ - ਬੀਮਾ ਐਕਟ, 1938 – ਧਾਰਾ.64ਯੂਐਮ (1ਏ), (2).

ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਆਯੋਜਿਤ 1. ਇੱਕ ਖਪਤਕਾਰ ਫੋਰਮ ਜੋ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਸਰੀਰ-ਰਚਨਾ ਦੀ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਦੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ, ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਨਿਭਾਉਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੋਣ ਜ਼ਾਬਤੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਐਡਹਾਕਵਾਦ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਗਾੜੀ ਗਈ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਖਪਤਕਾਰ ਫੋਰਮ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਅੱਗੇ ਰੁਕ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦਖਲ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 38, 39] [283-ਏ-ਸੀ]

2.1 ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਨੇ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਦੇ ਸਟਾਕ ਰਿਕਾਰਡਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵੌਲਿਊਮੈਟ੍ਰਿਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿਧੀ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਦੇ ਸਟਾਕ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕੀ। ਜਦੋਂ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਦੋ ਸੈੱਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗ ਨਾਲ ਤਬਾਹ ਹੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਅੰਤਰ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੇ, ਤਾਂ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਕੋਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵੌਲਿਊਮੈਟ੍ਰਿਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਖੁਦ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੌਕੇ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਦੇ ਸਟਾਕ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਤਸਦੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਖਪਤ ਅਨੁਮਾਨਤ ਉਪਜ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 5.12.2007 ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਟਾਕ ਲੈਣਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਖਪਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵੌਲਿਊਮੈਟ੍ਰਿਕ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਰੀਰਕ ਤਸਦੀਕ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਟਾਕ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਪਰ ਵੌਲਿਊਮੈਟ੍ਰਿਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 19, 20] [277-ਡੀ-ਐਚ]

2.2 ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਕੋਲ ਤਿੰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਪ ਉਪਲਬਧ ਹਨ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਭਿੰਨਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਪਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਸਟਾਕਯਾਰਡ ਦਾ ਮਾਪ 22.5 ਮੀਟਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ X 105 ਮੀਟਰ = 2362 ਮੀਟਰ, ਅੱਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ ਸਿਰਫ 1485 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਰਵੇਅਰ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸਟਾਕਯਾਰਡ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦਾ ਮਾਪ 27 ਮੀਟਰ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। X 55 ਮੀਟਰ=1485 ਵਰਗ ਮੀਟਰ। ਵੌਲਿਊਮੈਟ੍ਰਿਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ [ਪੈਰਾ 22, 23] [278-ਸੀ, ਈ-ਐਚ; 279-ਏ-ਬੀ]

2.3 ਆਦਮੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਸਟਾਕਯਾਰਡ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੁਝ ਜਗ੍ਹਾ ਦਾ ਭੱਤਾ ਤਰਕਸੰਗਤ ਹੈ. ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ

ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਟਾਕਯਾਰਡ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜਗ੍ਹਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਲਈ ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿਹੜੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਢੁਕਵੇਂ ਅੰਤਰ ਅਤੇ ਜਗ੍ਹਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਭਾਵੇਂ ਫੋਰਕਲਿਫਟਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ. ਇਸ ਲਈ ਖੁੱਲੀ ਥਾਂ/ਖਾਮੀਆਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 26] [279-ਜੀ-ਐਚ; 280-ਏ-ਬੀ]

2.2 ਸਰਵੇਅਰ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਪੱਤਰ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਗਣਨਾ ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਖੁਦ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀ ਗੰਢ ਦਾ ਔਸਤ ਭਾਰ 900 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਹੈ। ਸਰਵੇਅਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਲਗ ਏ-3 ਵਿੱਚ, 988.889 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਗੰਢਾਂ ਦੇ ਅਕਾਰ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਗੰਢਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਔਸਤ ਭਾਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ' ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਸਰਵੇਅਰ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਗੰਢ ਔਸਤ ਭਾਰ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਖੁਦ ਔਸਤ ਭਾਰ 900 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਗੰਢ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 28] [280-ਸੀ-ਡੀ]

2.5 ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਥਿਰ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 29] [280-ਈ-ਐਫ]

3.1 ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਅਣਉਚਿਤ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਰਵੇਅਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖਪਤਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1986 ਤਹਿਤ ਗਠਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਫੋਰਮ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਸਰਵੇਅਰ ਨੂੰ ਵੀ ਤਲਬ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਹਰ ਮਿੰਟ ਦੇ ਵੇਰਵੇ 'ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਖਪਤਕਾਰ ਫੋਰਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਖਪਤਕਾਰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। [ਪੈਰਾ 31] [280-ਐਚ; 281-ਏ-ਬੀ]

3.2 ਗੁਣਵੱਤਾ, ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅਯੋਗਤਾ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, 'ਕਮਜ਼ੋਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਵੇਗੀ। ਪਰ ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰਾਮੀਟਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਨੇ ਬੀਮਾ ਐਕਟ, 1938 ਦੀ ਧਾਰਾ 64ਯੂਐਮ (1ਏ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਆਪਣੇ ਕਰਤੱਵਾਂ, ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੀ; ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੇ ਬੀਮਾ ਐਕਟ, 1938 ਦੀ ਧਾਰਾ 64 ਯੂਐਮ (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਧੀਨ ਉਪਲਬਧ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। [ਪੈਰਾ 32] [281-ਬੀ-ਈ]

3.3 ਧਾਰਾ 64 ਯੂਐਮ (2) ਨੇ 2015 ਦੇ ਐਕਟ 5 ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਿਰਫ ਵੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੇ ਕਿਸੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਜਾਂ ਘਾਟੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਧਾਰਾ 64ਯੂਐਮ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਜਾਂ ਘਾਟੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 33, 34] [281- ਈ-ਐਫ; 282- ਬੀ-ਸੀ]

3.4 ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਆਖਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਇੰਨੀ ਪਵਿੱਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਦੂਰ ਜਾਣ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੋਵੇ। ਬੀਮਾ ਐਕਟ, 1938 ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਧਾਰਾ 64ਯੂਐਮ (1ਏ) ਤਹਿਤ ਉਸ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਕਰਤੱਵਾਂ, ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇ। ਦੋ ਚੀਜ਼ਾਂ ਪ੍ਰਵਾਹਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਇੱਕ ਚੋਣ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਜਾਂ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 35-37] [282-ਸੀ-ਐਚ]

ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਆਇਲ ਮਿੱਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ (2000) 10 ਐਸਸੀਸੀ 19; *ਸਿੱਕਾ ਪੇਪਰਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ* (2009) 7 ਐਸਸੀਸੀ 777: [2009] 9 ਐਸਸੀਆਰ 1088; *ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਲਕਸਰਾ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ*

(2019) 6 ਐਸਸੀਸੀ 36: [2019] 6 ਐਸਸੀਆਰ 1172; *ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ* (2009) 7 ਐਸਸੀਸੀ 787: [2009] 16 ਐਸਸੀਆਰ 508 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

(2000) 10 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 19	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 15
[2009] 9 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1088	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 15
[2019] 6 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1172	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 15
[2009] 16 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 508	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 35

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ 2018 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ.9050

2010 ਦੇ ਖਪਤਕਾਰ ਕੇਸ ਨੰ.19 ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖਪਤਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਨਿਵਾਰਣ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮਿਤੀ 03.07.2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਅਰੋੜਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਪ੍ਰਸੇਨਜੀਤ ਕੇਸਵਾਨੀ, ਉਪਮਾਨਯੂ ਤਿਵਾੜੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵੀ. ਡੀ. ਖੰਨਾ, ਵਕੀਲ।

ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਜੋਏ ਬਾਸੂ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਕੇ. ਕੇ. ਭੱਟ, ਕਨਕ ਬੋਸ, ਰੰਜਨ ਕੁਮਾਰ ਪਾਂਡੇ, ਵਕੀਲ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਵੀ. ਰਾਮਸੁਬਰਾਮਨੀਅਨ, ਜੇ.

1. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖਪਤਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਨਿਵਾਰਣ ਕਮਿਸ਼ਨ (*ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ "ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ"*) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅੰਤਿਮ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

2. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਅਰੋੜਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਜੋਏ ਬਾਸੂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ

3. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 7.05.2007 ਤੋਂ 6.05.2008 ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ 42,40,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ "ਸਟੈਂਡਰਡ ਫਾਇਰ ਐਂਡ ਸੋਸ਼ਲ ਪੈਰਿਲਜ਼" ਪਾਲਿਸੀ ਲਈ। ਜਦੋਂ ਨੀਤੀ ਲਾਗੂ ਸੀ, 15.11.2007 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਫੈਕਟਰੀ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ ਸੀ

4. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 19.11.2007 ਨੂੰ ਇੱਕ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਨਾਲ ਤਬਾਹ ਹੋਏ ਕੂੜੇ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 8500 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਕੀਮਤ 13,00,00,000/- ਰੁਪਏ ਹੋਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

5. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਐਮ / ਐਸ ਆਦਰਸ਼ ਐਸੋਸੀਏਟਸ ਨੇ ਇੱਕ ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੰਗੇ, ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਅਤੇ 9.01.2009 ਨੂੰ ਇੱਕ ਅੰਤਮ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੇ ਹਾਦਸੇ ਕਾਰਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦਿਆਂ 2,86,17,942/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

6. ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ 2.5.2009 ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਸਰਵੇਖਣ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਰਵੇਅਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 21.08.2009 ਦੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ 2,85,76,561/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 14.09.2009 ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਸਰਵੇਖਣ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ, ਪਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 7.10.2009 ਦੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ 21.08.2009 ਦੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਰਕਮ ਲਈ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

7. ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਖਪਤਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1986 ਦੀ ਧਾਰਾ 21 (ਏ) (i) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਖਪਤਕਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ: *(i)* ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੇ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ 1364.88 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ; *(ii)* ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰਕੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿੱਤੀ ਤਣਾਅ ਲਈ 2095.52 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ; *(iii)* ਨਵੰਬਰ, 2007 ਤੋਂ 31.12.2009 ਤੱਕ 1364.88 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਰਾਸ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਆਜ @ 18% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ; ਅਤੇ *(iv)* ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਲਾਗਤ 1,00,000/- ਰੁਪਏ ਹੈ।

8. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ 3.07.2018 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਤਹਿਤ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਸਿਰਫ 2,85,76,561/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਰਕਮ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 15.11.2007 ਤੋਂ ਵਿਆਜ @ 9% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਿਰਫ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੱਕ ਜਦੋਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਪਤਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1986 ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਤਹਿਤ ਉਪਰੋਕਤ ਅਪੀਲ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਹੈ।

9. ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ 16.11.2007 ਨੂੰ ਹੀ (ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ) ਇੱਕ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਸ਼੍ਰੀ ਕਪਿਲ ਵੈਸ਼ ਨੂੰ ਮੌਕੇ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫੈਕਟਰੀ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਅੱਗ ਬੁਝਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ।

ਅਜੇ ਵੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅੱਗ ਸਿਰਫ ਫੈਕਟਰੀ ਦੇ ਵੇਸਟ ਪੇਪਰ ਯਾਰਡ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਕਪਿਲ ਵੈਸ਼ ਵੱਲੋਂ 16.11.2007 ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸਟੇਟਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅੱਗ ਨੇ 27 ਮੀਟਰX 55 ਮੀਟਰ= 1485 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਈਆਂ ਬੇਕਾਰ ਕਾਗਜ਼ ਦੀਆਂ ਗੰਢਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਕਪਿਲ ਵੈਸ਼ ਨੇ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਵੇਸਟ ਪੇਪਰ ਨੂੰ ਛੇ ਗੰਢਾਂ ਦੇ ਗੁੰਡਿਆਂ ਵਿੱਚ ਢੇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਉੱਪਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੂੜੇ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਲਗਭਗ 5000 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਲਾਗਤ ਲਗਭਗ 20-22 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਖੁਦ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਸੜੇ ਹੋਏ ਕੂੜੇ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 8500 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਕੀਮਤ 13,00,00,000/- ਰੁਪਏ ਹੈ।

10. ਐਮ/ਐਸ ਆਦਰਸ਼ ਐਸੋਸੀਏਟਸ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਅਸਲ ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਕੋਲ ਅੱਗ ਨਾਲ ਤਬਾਹ ਹੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਦੋ ਵਿਕਲਪ ਸਨ। ਪਹਿਲਾ ਵਿਕਲਪ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸਟਾਕ ਰਜਿਸਟਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਸੀ। ਅਗਲਾ ਵਿਕਲਪ ਵੌਲਿਊਮੈਟ੍ਰਿਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਖੁੱਲੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਲੱਗੀ ਸੀ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤੇ ਕਾਗਜ਼ ਦੀਆਂ ਗੰਢਾਂ ਦੇ ਮਾਪ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਯਾਰਡ ਦੀ ਅਨੁਕੂਲ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਨਸ਼ਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ।

11. ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਨੇ ਦੂਜਾ ਵਿਕਲਪ ਅਪਣਾਇਆ, ਭਾਵ ਵੌਲਿਊਮੈਟ੍ਰਿਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ 2264.400 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਇਸ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਦੀ ਕੀਮਤ @ 15137.35/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਰੱਖੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੇਨਵੈਟ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਹ ਨੁਕਸਾਨੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਕੀਮਤ 3,42,77,015.34/- ਰੁਪਏ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਸਰਵੇਅਰ ਨੇ ਬਚਾਅ ਮੁੱਲ 18,92,200/- ਰੁਪਏ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੁੱਲ ਅਨੁਮਾਨਤ ਘਾਟਾ 3,23,84,815.34/- ਰੁਪਏ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ ਸਰਵੇਅਰ ਨੇ ਸੇਨਵੈਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਿੱਟੀ ਵਾਲੇ ਮਾਲ ਲਈ 1% ਕੱਟ ਗਿਆ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਘਾਟੇ ਦਾ ਮੁੱਲ 2,86,17,942/- ਰੁਪਏ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਇਆ।

12. ਵਾਲੀਊਮੈਟਰਿਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿਧੀ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ, ਸਰਵੇਅਰ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿਹੜੇ ਦਾ ਮਾਪ 27 ਮੀਟਰ X 55 ਮੀਟਰ = 1485 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਲਿਆ। ਇਹ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ 16.11.2007' ਤੇ ਮੌਕੇ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ ਅੱਗ ਬੁਝਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਰੀ ਸੀ। ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅੱਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ 27 ਮੀਟਰ X 55 ਮੀਟਰ=1485 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਮਾਪੀ ਗਈ ਸੀ।

ਇਸ ਲਈ, ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਮਾਪ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਵੇਰਵੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ।

13. ਉਪਰੋਕਤ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਆਓ ਹੁਣ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਆਈਏ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਘਟਨਾ ਦੌਰਾਨ ਸਾੜੇ/ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਬੇਕਾਰ ਕਾਗਜ਼ ਦੀਆਂ ਗੰਢਾਂ ਦਾ ਸ਼ੁੱਧ ਭਾਰ 2264.400 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਮੰਨ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸੀ ਕਿ ਨੁਕਸਾਨੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਸ਼ੁੱਧ ਭਾਰ 8332 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਭਾਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਅਤੇ ਸਟਾਕ ਰਜਿਸਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਨੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਵੈਲਿਊਮੈਟ੍ਰਿਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ। ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵੈਲਿਊਮੈਟ੍ਰਿਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਨੇ ਨਿਆਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਯਾਰਡ ਦਾ ਕੁੱਲ ਖੇਤਰ 27 ਮੀਟਰ X 100 ਮੀਟਰ = 2700 ਵਰਗ ਮੀਟਰ, ਸਰਵੇਅਰ ਨੇ ਮਾਪ ਨੂੰ 27 ਮੀਟਰ X 55 ਮੀਟਰ = 1485 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਵਜੋਂ ਲਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਪਾਇਆ ਕਿ ਖੇਤਰਫਲ 22.5 ਮੀਟਰ X 105 ਮੀਟਰ = 2362 ਮੀਟਰ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਘੋਰ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋਈ।

14. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵੱਡੀ ਗਲਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 9.01.2009 ਦੀ ਸਰਵੇਖਣ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਐਨੇਕਚਰ ਏ-3 ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਗੰਢ ਦਾ ਸ਼ੁੱਧ ਭਾਰ 988.889 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਨੇ ਸ਼ੁੱਧ ਭਾਰ 900 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਲਿਆ। ਪ੍ਰਤੀ ਗੰਢ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ 900 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਹੋਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਤੀ ਗੰਢ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋਹਰੇ ਮਾਪਦੰਡ ਅਪਣਾਏ ਸਨ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲੱਭੀਆਂ ਗਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਵੀ ਘੱਟ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਲੈਣ ਵਿੱਚ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਆਖਰਕਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਦੇ 25% ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਹੱਦ ਤੱਕ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ।

15. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਜੋਏ ਬਾਸੂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੈਸਰਜ਼ ਆਦਰਸ਼ ਐਸੋਸੀਏਟਸ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਐਕਟ, 1938 ਦੀ ਧਾਰਾ 64ਯੂਐਮ (2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਵੇਅਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਾਹਰ ਹਨ,

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਹਰ ਮਿੰਟ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਵਿੱਚ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਟੱਲ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵੀ ਸ਼੍ਰੀ ਕਪਿਲ ਵੈਸ਼ ਨੂੰ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੌਕੇ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਦੇ ਸਟਾਕ ਦੀ ਕੋਈ ਭੌਤਿਕ ਤਸਦੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਦੀ ਖਪਤ ਸਿਰਫ ਅਨੁਮਾਨਤ ਉਪਜ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜੇ ਗਏ 5.12.2007 ਦੇ ਪੱਤਰ ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਦਿਆਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖੁਦ ਸਟਾਕ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਲਈ ਵੌਲਿਊਮੈਟ੍ਰਿਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ (i) ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਆਇਲ ਮਿੱਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ 1; (ii) ਸਿੱਕਾ ਪੇਪਰਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ; ਅਤੇ (iii) ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਲਕਸਰਾ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ.3, ਉਸ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 64ਯੂਐਮ (2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

16. ਅਸੀਂ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

17. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੱਗ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਟ ਹੋਏ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਦੇ ਸ਼ੁੱਧ ਭਾਰ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸਰਵੇਅਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਕੀਮਤ 15137.35/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਚਾਅ ਮੁੱਲ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਲੀਲ ਬਹੁਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੈਵਾਂਗੇ।

18. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਦੇ ਭਾਰ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 9.7 ਤੋਂ ਵੇਖੀ ਗਈ ਮਾਤਰਾ ਦਾ ਕੰਮ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਟਾਕ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵੌਲਿਊਮੈਟ੍ਰਿਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਸੀ।

19. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਟਾਕ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੁਝ ਝਲਕਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਪਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਅੰਤਰ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

1 2000 (10) ਐਸਸੀਸੀ 19

2 2009 (7) ਐਸਸੀਸੀ 777

3 2019 (6) ਐਸਸੀਸੀ 36

ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 9.8.2 ਵਿੱਚ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸੈੱਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਮ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਨਿਊਜ਼ਪ੍ਰਿੰਟ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਕੂੜੇ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਦੀ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਦੀ ਨੁਕਸਾਨੀ ਗਈ ਮਾਤਰਾ 'ਤੇ ਸੇਨਵੈਟ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ। ਤੁਰੰਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸੈੱਟ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਦਾਅਵਾ ਬਿੱਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਿਊਜ਼ਪ੍ਰਿੰਟ ਲਈ ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਵੇਸਟ ਪੇਪਰ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਵਰਤੋਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਸੈੱਟ ਵਿੱਚ, ਨਿਊਜ਼ਪ੍ਰਿੰਟ ਲਈ ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਵੇਸਟ ਪੇਪਰ ਦੇ ਬੰਦ ਸਟਾਕ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 9.8.7.7 ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਪਾਇਆ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸੈੱਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕੂੜੇ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਦੇ ਸੜੇ/ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸਟਾਕ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕੂੜੇ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਦੇ ਸੜੇ/ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸਟਾਕ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਅੰਤਰ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਨੇ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਦੇ ਸਟਾਕ ਰਿਕਾਰਡਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵੈਲਿਊਮੈਟ੍ਰਿਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿਧੀ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

20. ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਦੇ ਸਟਾਕ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੇ 2 ਸੈੱਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗ ਨਾਲ ਤਬਾਹ ਹੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਅੰਤਰ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੇ, ਤਾਂ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਕੋਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵੈਲਿਊਮੈਟ੍ਰਿਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ[ਸੋਧੋ] ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਖੁਦ ਸ਼੍ਰੀ ਕਪਿਲ ਵੈਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਵੇਲੇ ਮੌਕੇ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਗਏ ਸਨ, ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਦੇ ਸਟਾਕ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਤਸਦੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਖਪਤ ਅਨੁਮਾਨਤ ਉਪਜ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 5.12.2007 ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਟਾਕ ਲੈਣਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਖਪਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵੈਲਿਊਮੈਟ੍ਰਿਕ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਰੀਰਕ ਤਸਦੀਕ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ 5.12.2007 ਦੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅੰਸ਼ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨਗੇ; "ਸਟਾਕ ਅਤੇ ਸੜੀ ਹੋਈ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਟਾਕ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੜੀ ਹੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਨੁਮਾਨ ਭਾਰ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਵੈਲਿਊਮੈਟ੍ਰਿਕ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਨ।" ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਟਾਕ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਪਰ ਵੈਲਿਊਮੈਟ੍ਰਿਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

21. ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਵੈਲਿਊਮੈਟ੍ਰਿਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੀ ਵਿਧੀ ਬਾਰੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਟਾਕਯਾਰਡ ਦਾ ਭੌਤਿਕ ਮਾਪ 27 ਮੀਟਰ X 100 ਮੀਟਰ= 2700 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਸੀ। ਪਰ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਕਪਿਲ ਵੈਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਪ ਲਿਆ, ਭਾਵ 27 ਮੀਟਰ X 55 ਮੀਟਰ = 1485 ਵਰਗ ਮੀਟਰ, ਸਰਵੇਖਣ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 4.7 ਵਿੱਚ ਇਹ ਲੱਭਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਅਸਲ ਮਾਪ 22.5 ਮੀਟਰX 105ਮੀਟਰ = 2362 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਓਪਨ ਸਟਾਕ ਯਾਰਡ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕੁੱਲ ਮਾਪ ਵਿੱਚ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਕਮੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੜੀ ਗਈ/ਨੁਕਸਾਨੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਕਮੀ ਆਈ।

22. ਪਰ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 9.4 ਅਤੇ 9.5 ਤੋਂ ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਕੋਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਪ ਉਪਲਬਧ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਅੰਤਰ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਕਪਿਲ ਵੈਸ਼ ਦੁਆਰਾ 16.11.2007 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਟੇਟਸ ਰਿਪੋਰਟ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, "ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅੱਗ ਨੇ 27 ਮੀਟਰ X 55 ਮੀਟਰ= 1485 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਈਆਂ ਬੇਕਾਰ ਕਾਗਜ਼ ਦੀਆਂ ਗੰਢਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਰਵੇਅਰ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਆਪਣੇ 13.12.2007 ਦੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੁੱਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ 27 ਮੀਟਰ X 100 ਮੀਟਰ=2700 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਇਹ ਦੋ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਕਪਿਲ ਵੈਸ਼ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ 13.12.2007 ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਮਾਪ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ, ਖਟੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਾਪ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਖੁਦ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਪ 90 ਮੀਟਰ x 23 ਮੀਟਰ= 2070 ਮੀਟਰ ਸੀ।

23. ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿੰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਪਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਮੇਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਖੁੱਲੇ ਸਟਾਕਯਾਰਡ ਦਾ ਮਾਪ 22.5 X 105 ਮੀਟਰ=2362 ਮੀਟਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅੱਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ ਸਿਰਫ 1485 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਈਟ ਦੇ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ, ਨੁਕਸਾਨੀਆਂ ਗਈਆਂ/ ਸੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਗੰਢਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਢਿੱਲੇ ਕੂੜੇ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ 22.5 X 105 ਮੀਟਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਫੈਲੇ ਹੋਏ ਪਾਏ ਗਏ। ਅਤੇ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਅੱਗ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਕਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਫਾਈ / ਅਲੱਗ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸ਼੍ਰੀ ਕਪਿਲ ਵੈਸ਼ ਨੇ 16.11.2007 ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੋ ਦੇਖਿਆ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅੱਗ 1485 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਸੀ, ਪਰ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਅਤੇ ਸਰਵੇਅਰ ਨੇ ਜੋ ਵੇਖਿਆ ਉਹ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਬਚਾਅ ਕਾਰਜ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਕਪਿਲ ਵੈਸ਼ ਦੀ ਸਟੇਟਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਾਪ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅੱਗ ਬੁਝਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਅਜੇ ਵੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ

ਤਰੱਕੀ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਸਰਵੇਅਰ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸਟਾਕਯਾਰਡ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦਾ ਮਾਪ 27 ਮੀਟਰ X 55 ਮੀਟਰ=1485 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਵੈਲਿਊਮੈਟ੍ਰਿਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ

24. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 9.9.2 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਾਰਣੀ ਨੂੰ ਕੱਢਣਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿੱਥੇ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਗਣਨਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੌਰਾਨ ਸਾੜੇ/ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਕੂੜੇ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਦਾ ਸ਼ੁੱਧ ਭਾਰ ਕਿਵੇਂ ਪਹੁੰਚਿਆ:

1	ਭੰਡਾਰਨ ਗੰਢਾਂ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਕੁੱਲ ਖੇਤਰ	ਵਰਗ ਮੀਟਰ	1485
2	ਗੰਢਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਟੋਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਗੈਪ / ਓਪਨਸਪੇਸ ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਲਈ 20% ਤੋਂ ਘੱਟ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ	ਵਰਗ ਮੀਟਰ	297
3	ਕੁੱਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ, ਭੰਡਾਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (1-2)	ਵਰਗ ਮੀਟਰ	1188
4	ਪ੍ਰਤੀ ਗੰਢ ਐਸਤ ਖੇਤਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ	ਵਰਗ ਮੀਟਰ	2.007
5	ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ। ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਦੀ ਇੱਕ ਪਰਤ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗੰਢਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ (1188 ਨੂੰ 2.007 ਦੁਆਰਾ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ)	ਨੰਬਰ	592
6	ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਢੇਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗੰਢਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ, ਉਚਾਈ ਵਿੱਚ 5 ਗੰਢਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ (592 x 5)	ਨੰਬਰ	2960
7	ਏਵੀ ਭਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਗੰਢ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਵਰਗ ਮੀਟਰ	ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ	900
8	ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ/ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗੰਢਾਂ ਦਾ ਕੁੱਲ ਭਾਰ (2960 x 900)	ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ	2664000
9	ਅੱਗ ਬੁਝਾਉਣ ਦੌਰਾਨ ਉਪਰੋਕਤ ਗੰਢਾਂ /ਭਾਰ ਵਿੱਚੋਂ 15% ਤੋਂ ਘੱਟ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ/ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ	ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ	399600
10	ਘਟਨਾ ਦੌਰਾਨ ਸਾੜੇ/ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਬੇਕਾਰ ਕਾਗਜ਼ ਦੀਆਂ ਗੰਢਾਂ ਦਾ ਨਵਾਂ ਭਾਰ (8-9)	ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ	2264400

25. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਸਰਵੇਅਰ ਦੁਆਰਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਾਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ 20% ਕਟੌਤੀ ਬਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਸੀ। ਸਰਵੇਅਰ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਕਟੌਤੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਆਦਮੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਲਈ ਅੰਤਰ / ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਲਿਜਾਣ ਅਤੇ ਸਟੋਰ ਕਰਨ ਲਈ ਫੋਰਕਲਿਫਟਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਛੱਡਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

26 ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਆਦਮੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਸਟਾਕਯਾਰਡ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੁਝ ਜਗ੍ਹਾ ਦਾ ਭੱਤਾ ਤਰਕਸੰਗਤ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਟਾਕਯਾਰਡ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜਗ੍ਹਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਲਈ ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿਹੜੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਢੁਕਵੇਂ ਅੰਤਰ ਅਤੇ ਜਗ੍ਹਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ

ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਹਟਾਓ, ਭਾਵੇਂ ਫੋਰਕਲਿਫਟਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਖੁੱਲੀ ਥਾਂ/ਖਾਮੀਆਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ।

27. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਅਗਲਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਇਤਰਾਜ਼ ਗੋਦ ਲੈਣ 'ਤੇ ਹੈ ਪ੍ਰਤੀ ਗੰਢ ਦਾ ਕੁੱਲ ਭਾਰ 900 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਐਨੇਕਚਰ ਏ -3 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀ ਗੰਢ ਦੇ ਔਸਤ ਭਾਰ ਦੀ ਗਣਨਾ 988.889 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ 900 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਗੰਢ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

28. ਪਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਸਰਵੇਅਰ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ 13.12.2007 ਦੇ ਪੱਤਰ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਗਣਨਾ ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਖੁਦ ਪ੍ਰਤੀ ਗੰਢ ਦਾ ਔਸਤ ਭਾਰ 900 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਹੋਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਸੀ। ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਨੇਕਚਰ ਏ-3 ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਸਿਰਫ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਗੰਢਾਂ ਦੇ ਆਕਾਰ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਗੰਢਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਅਨੇਕਚਰ ਏ-3 ਗੱਠੀਆਂ ਦੇ ਆਕਾਰ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਗੁਣਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਤੀ ਗੰਢ ਦੇ ਔਸਤ ਭਾਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਗਜ਼ੀ ਗਣਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਗੰਢ ਔਸਤ ਭਾਰ ਅਪਣਾ ਕੇ ਸਰਵੇਅਰ ਲਈ ਰਾਜੇ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਾਹੀ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਖੁਦ ਔਸਤ ਭਾਰ 900 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਪ੍ਰਤੀ ਗੰਢ ਦੱਸਿਆ ਹੈ।

29. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਥਿਰ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਲਈ ਦੁੱਖ ਝੱਲੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਖਪਤਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1986 ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਹੈ।

30. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਖਪਤਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1986 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (1) (ਜੀ) ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

> *"2(1)(ਜੀ) ਦੀ ਕਮੀ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਨੁਕਸ, ਅਪੂਰਨਤਾ, ਕਮੀ ਜਾਂ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ, ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਤਰੀਕੇ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗਤਾ ਜੋ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।*

31. ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਅਣਉਚਿਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਰਵੇਅਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖਪਤਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1986 ਤਹਿਤ ਗਠਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਫੋਰਮ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਸਰਵੇਅਰ ਨੂੰ ਵੀ ਤਲਬ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਹਰ ਮਿੰਟ ਦੇ ਵੇਰਵੇ 'ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਖਪਤਕਾਰ ਫੋਰਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਖਪਤਕਾਰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

32. **ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਗੁਣ, ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, 'ਕਮਜ਼ੋਰੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਵੇਗਾ**। ਪਰ ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰਾਮੀਟਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ (i) ਇਹ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਨੇ ਬੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 64ਯੂਐਮ (1ਏ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਆਪਣੇ ਕਰਤੱਵਾਂ, ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, 1938, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੀ; ਜਾਂ (ii) ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੇ ਬੀਮਾ ਐਕਟ, 1938 ਦੀ ਧਾਰਾ 64 ਯੂਐਮ (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਧੀਨ ਉਪਲਬਧ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ।

33. ਬੀਮਾ ਐਕਟ, 1938 ਦੀ ਧਾਰਾ 64ਯੂਐਮ (2) ਨੇ 2015 ਦੇ ਐਕਟ 5 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਿਰਫ ਵੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦ ਤੱਕ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੇ ਕਿਸੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਜਾਂ ਘਾਟੇ[4] ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

> *(2) ਬੀਮਾ (ਸੋਧ) ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੀਮੇ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਲਿਸੀ 'ਤੇ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁੱਲ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਘਾਟੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ, 1968, ਜਦੋਂ ਤੱਕ [ਅਥਾਰਟੀ] ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ,*

[4] 2015 ਦੇ ਐਕਟ 5 ਰਾਹੀਂ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਸੀ, ਸੋਧ ਦੇ ਨਾਲ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਬਣ ਗਈ ਹੈ
ਕਿ "ਵੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਥਾਂ "ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਕਮ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੇ ਲੈ ਲਈ ਹੈ।

ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਬਾਰੇ, ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਜਿਸ ਕੋਲ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਸਰਵੇਅਰ ਜਾਂ ਘਾਟੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਇਸੈਂਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਜਾਂ ਘਾਟਾ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ):

34. ਪਰ ਧਾਰਾ 64ਯੂਐਮ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਜਾਂ ਘਾਟੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਜਾਂ ਘਾਟੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਕਮ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖੋਹਣ ਜਾਂ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ।

35. ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਆਖਰੀ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਇੰਨੀ ਪਵਿੱਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ *ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ*[5] ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

36. ਬੀਮਾ ਐਕਟ, 1938 ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਸੌਂਪਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਧਾਰਾ 64ਯੂਐਮ6 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1ਏ) ਅਧੀਨ ਉਸ ਉੱਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਕਰਤੱਵਾਂ, ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

(1ਏ) ਹਰੇਕ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਅਤੇ ਘਾਟੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਪਣੇ ਕਰਤੱਵਾਂ, ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

37. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਦੋ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਹਨ (i) ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਇੱਕ ਚੋਣ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ (ii) ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਜਾਂ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

---

[5] (2009) 7 ਐਸਸੀਸੀ 787

[6] ਹੁਣ 2015 ਦੇ ਐਕਟ 5 ਅਧੀਨ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 64 ਯੂਐਮ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2)

38. ਇੱਕ ਖਪਤਕਾਰ ਫੋਰਮ ਜੋ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। **ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣਕਰਤਾ ਦੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ, ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਨਿਭਾਉਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੋਣ ਜ਼ਾਬਤੇ ਬਾਰੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਐਡਹਾਕਵਾਦ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਗਾੜੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਖਪਤਕਾਰ ਫੋਰਮ ਦਾ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।**

39. ਉਪਰੋਕਤ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਖ਼ਰਚਾ ਨਹੀਂ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਬੇਦਾਅਵਾ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Manjeet Singh
MANJEET SINGH
E. No. P/1882/2007 Advocate
Chamber No. 417 2nd Flour
Civil Courts, Rajpura
Mobile: 98726-56669